

Opetuksen tavoite T8: rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.
Oppimisen tavoite: Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.
Tervehdykset ja yleisimmät kohteliaisuusfraasit opetetaan heti alussa ja niitä käytetään johdonmukaisesti kohdekielellä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään niitä oma-aloitteisesti.
On opeteltu tervehtimiseen ja lapsen elämään sopivia sanoja ja ilmauksia, joita on käytetty arjen tilanteissa.
Kerran viikossa oppilaat tervehtivät opettajaa aamulla englannin kielellä.
Ystävänäpäivän viettäminen englanniksi. Kauppaleikit, matkustusleikit, ravintolaleikit.
Via drama har vi övat oss t.ex. på att hälsa på varandra, be om saker osv. I samlingarna hälsar vi på varandra på båda inhemska språken.
Varhennetun englannin tunneilla on opeteltu sanoja please, thank you, sorry. Opettaja on sanonut ääneen lauseita, joihin oppilaiden on pitänyt reagoida sopivalla kohteliaisuusilmauksella.
Eleverna hälsar på läraren i början av varje lektion, eleven svarar jo eller nej på enkla frågor, eleven lär sig enkla meningar t.ex. om värdet. På förskolan viktiga sånger som inleder språkdusch tillfället: hur man hälsar på varje individ i gruppen med namn, i sånger och rytmer.
Please-sanan käyttö: Jotain pyytäessä lapsi ei ole saanut sitä ennen kuin on muistanut sanoa samalla please esim.
Alkavan ja äidinkielenomaisen kielen ryhmien yhdistäminen. Oppilas kuulee oman ikäisten käyttävän opittavaa kieltä opiskelun alusta lähtien.
Pohditaan itselle tuttuja ilmaisuja, esim. kuulumisten kysymiseen tai erilaisiin toivotuksiin. Etsitään vastineita fraaseille englannista tai muista kielistä.
Ollaan piirissä, jossa kiertää kaksi pehmoa/ hernepussia tms. niin, että ojennetaan tavara aina joka toiselle. Joukkueet yrittävät tavoittaa/saada kiinni toisen joukkueen pehmon. Ojentaessa sanotaan "Here you are" ja pehmon saadessa "thanks" ja sitten ojennetaan eteenpäin ja taas sanotaan "here you are" jne.
Tervehtimiset, anteeksi pyytäminen.
Kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuusilmauksia harjoiteltiin jatkuvasti. Opetettiin myös kohteliaisuusilmausten käyttöön liittyviä kulttuurieroja ja muun muassa puhuttelu- ja teitittelykäytäntöjä.
Vi tränar olika hälsnings- och artighetsfraser: Hyvää päivää, Hyvää huomenta, Kiitos, Ole hyvä, Anteeksi, etc. i samband med samling, matsituationer och butiksleken.
Esiopetuksen oppilaat ovat oppineet kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtimiset, kiittämisen ja kohteliaan pyytämisen.
Harjoiteltiin kohteliasta kauppakeskustelua jäätelön ostamisella englanniksi. Ryhmässä yksi oli kauppias ja loput ostajia. Tyhjä lankakartio toimi tötterönä ja pallomeripalloista oli koottu eri jäätelömakuja. Vaihdeltiin rooleja. Opettaja voi käyttää kohdekieltä eri tilanteissa. Lautapelit: Greedy Gorilla, Shopping List yms. Can I have...?, Kiitetään englanniksi, ole hyvä muissakin tilanteissa.
Opetellaan eri kohteliaisuuksia eri kielillä harjoittelemalla erilaisia tilanteita, joita voi sattua esim. matkoilla.
Käytetään kieliä/kohdekieltä luokassa joustavasti autenttisissa tilanteissa. Kiitetään eri kielillä ja pyydetään anteeksi, tervehditään eri vuorokauden aikoina ja hyvästellään, toivotetaan onnea, hyvää joulua, iloista pääsiäistä jne. Näitä voidaan harjoitella kohdekielen lisäksi myös muilla kielillä.
Kohteliaisuuden ilmauksia on opiskeltu esim. laulujen avulla.
Harjoitellaan kohteliaisuusfraaseja, esim. englannin "please"-sanon käyttöä, tervehtimistä, hyvästelyä, kiittämistä.
T.ex. genom lek: Först är det natt och alla låtsas sova, lekledaren väcker barnen genom att härma en väckarklocka: alla säger "God morgon" på målspråket. Sedan är det dag och alla rör sig fritt i rummet och

hälsar alla som de möter med en hälsning, kanske presenterar sig och frågar hur den andra mår. Det blir kväll och alla börjar vara trötta, det är dags att borsta tänderna och säga "God natt!" och gå till sängs. Allt detta kan upprepas flera gånger och eleverna kan även öva kultursp
Luokassa käytetään aitojen tilanteiden yhteydessä fraaseja, tervehdymiä ja loruja (esim. ruokailun yhteydessä).
Oppilaita on rohkaistu käyttämään kielelle tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia, esim. - Tervehtiminen aamulla ja päiväyksen läpikäyminen luokassa aamuisin englanniksi. - Kun joka päivä katsotaan kalenteri, tervehditään, esitellään itseämme ja keskustellaan vähän käyttäen sen viikon sanastoa, tulee kertausta tarpeeksi ja lapset uskaltavat tulla keskusteluihin paremmin mukaan.
Harjoitellaan ranskan poskipusuja pehmolelun kanssa. Opittiin toivottamaan hyvää ruokahalua, kiittämään ruoasta, toivottamaan hyvät huomenet ja päivänjatkot. Musiikki soi, liikutaan tilassa. Kun musiikki lakkaa, tervehditään lähinnä olevaa kaveria "Hello. How are you?", "Hi, I'm good. How about you?".
Kuinkas sitten kävikään? Kerrotaan tai näytellään tilanne, josta tyypilliset kohteliaisuudet puuttuvat. Keskustellaan sitten siitä, miten tilanteen osapuolet sen voivat kokea. Tehdään sama tilanne uudelleen, nyt kohteliaisuuksilla täydennettynä.
Tervehdyksissä olemme käyttäneet opettajien nimissä titteleitä Mr, Mrs, Miss. Kauppaleikeissä olemme korostaneet please ja thank you dear -sanojen merkitystä. Saksan tunneilla olemme käyttäneet teitittelymuotoja puheharjoituksissa. Teemapäivissä olemme harjoitelleet kohteliaita ilmaisuja kavereista esim. Ystävänpäivänä.
Samat fraasit toistuvat jokaisella tunnilla (Good morning, How are you...). "Virallisten" tervehdysten lisäksi harjoiteltu myös epämuodollisiin, kaverien välisiin tilanteisiin sopiva "What's up?"
Esim. please-sanan käyttö: Pyydetään jotakin, mutta pari ojentaa pyydettävän asian vain, jos kuulee sanan "please". Voidaan myös leikkiä Kapteeni käskee -leikkiä niin, että ohje toteutetaan vain, jos siinä kuuluu "please".
Keskusteluja käytännön arjessa, kauppa- ja ravintolaleikit
Oppilaat ovat harjoitelleet käyttämään mm. sanaa please kauppaleikeissä sekä kysymään kuulumisia tervehdymisen yhteydessä.
Kohteliaita ilmauksia on opetettu lähes kaikissa Kikatus-tuokioissa. Niitä varten tehtiin Kikatus-tiimissä ruotsin, englannin ja saksan kieleen laminoidut kortit. Myllytonttu-maailmalla-materiaalista, jota käytettiin käsikirjana maailmanympärysmatkalla, löytyy jonkin verran esimerkkejä eri kulttuureille tyypillisistä ilmaisutavoista.
Perustervehdykset ja kiittäminen ovat mukana tunneilla heti alusta alkaen. Myös intonaatioon ja ääntämiseen kiinnitetään huomiota. Oppiminen tapahtuu luontevasti leikin kautta esim. kohdekieltä puhuvaa käsinukkeä hyödyntäen. Tunnin aloitukset ja lopetukset vieraalla kielellä ja myös osana kaikkea arkea.
Elever är intresserade av kulturer och traditioner och de kommunicerar gärna med de få ord de känner till på ett annat språk. Vid lekar, fester och måltider strävar vi till att samarbeta även kring den finska kulturen.
Oppilaiden kanssa on alusta saakka käytetty fraaseja opetuksen lomassa. Erityisesti esiopetuksen opettajat ovat ottaneet fraasit käyttöön myös muuten arjessa, sillä he osallistuivat opetukseen samanaikaisopettajina ja olivat näin tietoisia siitä, mitä oppitunneilla on harjoiteltu.
Luokanopettajan ja kielenopettajan yhteistyötä ei voi liiaksi korostaa. Heillä molemmilla on erilaiset osaamisalueensa.
Tervehdykset, ole hyvä-kiitos, hyvää ruokahalua, onnittelulaulut jne. Nämä toistuvat säännöllisesti. Mieluisia harjoituksia ovat kauppaleikit. Kesä odotellessa askarrellaan jäätelökioski, jonka avulla opitaan sekä jäätelölaatuja että harjoitellaan ostamista ja kohteliasta asioimista.
Toiminnallinen pajatyöskentely esikoulun ja 1–2 luokkien opettajien vetämänä. Oppilaat toimivat yhdessä pienryhmissä joissa on oppilaita 0–2 luokilta. Kieleen tutustuminen toiminnallisia menetelmiä (laulu,

leikki, pelit) sekä digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Kieleen tutustuminen perusasioiden, kuten sanojen, ilmaisujen, tapojen kautta.
Opettaja ja oppilaat kiittävät aina toisensa tunnin lopussa samalla lailla kuin ruotsinkielisissä kouluissa: "Tack för idag, slut för idag. Hejdå!" Osa oppilaista ovat käyneet ruotsinkielisessä koulussa ohjaamassa muita oppilaita ruotsiksi 3D-ohjelman käyttämisessä. Olemme keskustelleet siitä, millaisia eroja kulttuurien välissä saattaa olla, vaikka asutaan samassa maassa, esim. siitä, että suomalaiset ovat usein suorapuheisempia kuin ruotsinkieliset, ja että kannattaisi muistaa olla kohtelias.
Englannin- ja venäjänkielisessä kulttuurissa kohtelias tapa aloittaa keskustelu: mitä kuuluu? Hankkeen vetäjänä minulla oli ilo kysellä välituntisin erikielisiltä oppilailta kuulumisia. Oppilas sai kysyä takaisin omalla äidinkielellään. Välituntipihamme on kielimaailmaltaan rikas.
Tervehditään aina tunnin alussa vieraalla kielellä kellonaikaan sopivalla tavalla sekä kysytään kuulumiset ja vastataan kieleen ja kulttuuriin sopivalla tavalla kohteliaasti, esim. englanniksi vastaus "I'm fine, thanks". Oppilaat liikkuvat luokassa musiikin soidessa. Kun musiikki lakkaa, otetaan lähinnä oleva pariksi ja molemmat tervehtivät toisiaan opettajan sanomaan vuorokaudenaikaan sopivalla tavalla (good morning/good afternoon/good evening) tai kysytään parilta kuulumiset.
Olemme harjoitelleet tervehtimistä, hyvästelemistä, kuulumisten kysymistä, kiittämistä ja muita kohteliaita ilmauksia englanniksi.
Harjoiteltiin leikkien avulla ostamista ja erilaisia tervehdymiä ja esim. ruotsinkielisten sukujuhlien avulla itsensä esittelyä ja toisen henkilöllisyyden kyselyä. Ranskankielisestä kulttuurista harjoiteltiin käyttämään yleisiä ilmaisuja monsieur, madame ja mademoiselle ja näytettiin poskisuudelma. Jokaisen kielen kohdalla annettiin pieni kotitehtävä, esim. kiitä keittäjää venäjäksi, ruotsiksi, sano vanhemmille huomenta tai hyvää yötä englanniksi, tervehdi opeja ja koululaisia espanjaksi.
Kansainvälisten vieraiden kanssa oppilaat pääsevät harjoittelemaan todellisia tilanteita. Esimerkiksi tervehdykset vierailla kielillä. Pidetään näkyvillä luokan seinällä. Kuvalla voi kertoa sisällön.
- laulut ja lorut harjoiteltaessa kohteliasta kielenkäyttöä ja luontevaa reagoitua - eri kielillä nimen sanominen, tervehdykset, silmiin katsominen, poskisuudelmat - please-sana - intonaatio - toivotukset - ranskalainen aprillipila - ruokaloru englanniksi "I clap my hands and wish to say, thank you for the food today. Have a nice meal." - mielikuvituslaatikko-leikki; piirissä ojennetaan mielikuvituslaatikko eteenpäin "There you go", vastaanottaja kiittää "Thank you" ja keksii esineen nimen
Varhennetun ruotsin tunneilla opittuja tervehdymiä ja kohteliaisuuksia, vaikkapa mukavan viikonlopun toivotuksia, on rohkaistu käyttämään koulun arjessa muutenkin kuin oppitunteihin liittyen – osana luontevaa monikielistä ja -kulttuurista tapakasvatusta.
Ihan oikeissa kielenkäyttötilanteissa sanotaan Here you are! Bitte schön! Thank you! Danke schön! Guten Tag! Good Morning! Nice to meet you! jne. Oppilaille tarjoutuu aina mahdollisuus käyttää oppimaansa.
Opettaja toistaa fraaseja tunneilla ja tuntien ulkopuolella. Oppilaat jäljittelevät ja alkavat käyttää samoja fraaseja.
Aloitetaan päivä esim. kielen oppimiseen liittyen, kielelle / kulttuurille tyypillisellä tavalla. Hyödynnetään arkirutiinit kielen oppimisen mahdollisuuksina. Eheyttävä opetus.
Tapakulttuurin harjoittelu sanaston harjoittelun kanssa. Harjoiteltu tervehdymiä yms. pareittain tai ryhmässä. Vas-Y -kirjan ja sen digimateriaalin harjoitteiden hyödyntäminen.
Kieltä ja kulttuuria ei voi erottaa toisistaan. Siksi kielenkäyttötilanteisiin on sisällytettävä mm. tapakulttuuria (tervehtiminen, teitittely, pyytäminen, esittely...). Käyttämässämme menetelmissä opettaja konstruoi autenttisia kielenkäyttötilanteita, jolloin kulttuuriin liittyvät asiat tulevat esille luontaisesti.

<p>Kohteliaisuussanat kuten kiitos, anteeksi, ole hyvä ja tervehdykset otettiin säännölliseen käyttöön. Opettajan esimerkki oli jälleen innostava ja oppilaat jopa kilpailivat, kuka ehtii missäkin tilanteessa ensimmäisenä sanomaan jotakin englanniksi.</p>
<p>Fraasit, tervehdykset ja vastaavat tulevat tutuiksi ensimmäisenä.</p>
<p>Ruokalorut englanniksi, joissa toistuu tärkeät fraasit. Thank you ja please toistuu usein luokkatilanteissa ja leikeissä.</p>
<p>Ikätason arkeen liitetyt toiminnot; mm. ruuasta kiittäminen ja tervehdykset kuuluvat arkeen. Varsinaisten opetustuokioiden lisäksi kieli tulisi saada huomaamatta mukaan myös muuhun toimintaan. Tässä varhaiskasvatuksen kaikki aikuiset voivat olla mukana. Myös koteihin voidaan toimittaa sana ja/tai ääntämislistat, jotta asioita voidaan huomioida yhä monipuolisemmin.</p>
<p>Luokassa voidaan järjestää esimerkiksi jäätelökioskileikki, jossa oppilas tilaa jäätelön myyjältä (toinen oppilas tai opettaja) ja käyttää sanoja please ja thank you. Aiheesta voidaan myös tehdä videoita tai animaatioita yhdessä oppilaiden kanssa pienellä sanastomäärällä.</p>
<p>Kauppaleikki tai kohtaamisleikki, joissa harjoitellaan kohtaamista ja uskallusta käyttää kieltä kohteliaasti.</p>
<p>Aamutervehdykset ja iltapäivätoivotukset, joissa harjoitellaan säännöllisesti kielelle ja kulttuurille ominaisia kohteliaisuuksia. Esim. "Have a nice day! You too."</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Rakennetaan autenttisia vuorovaikutustilanteita - kielelle ja kulttuurille tyypilliset kohteliaisuuden ilmaukset käytössä myös luokkahuoneen ulkopuolella (tervehdykset, ruokapöytäkulttuuri, jne.) - Eri vuorovaikutustilanteista havaintoseinään vaihtuvia keskustelumalleja - Rutiinit: tiettyjen kohteliaisuusfraasien toistuvuus oppituntien arjessa
<p>Tehdään runsaasti toistoja, jolloin tavoitteena olevat kohdekieliset fraasit automatisoituvat. Esimerkki: ruokaleikki, jossa oppilailla on kuvakortit. Korttien avulla harjoitellaan tarjoamista (nouseva intonaatio puheessa kysymyksen yhteydessä sekä kohtelias vastauksia: "Coffee?" vastaus: "Yes, please." → oppilaat vaihtavat kuvakortit/ "No, thanks." → oppilaat eivät vaihda kortteja, vaan sama kysymys kysytään seuraavalta oppilaalta)</p>
<p>Tervehditään ja kysytään kuulumiset (How are you? And you?) joka aamu kohdekielellä. Arkitilanteissa käytetään ilmausta Please. Varhennetun kielen tunnilla puhutellaan opettajaa Ms/Mrs/Mr ...</p>
<p>Harjoiteltu mm. tervehdyksiä musiikin soidessa, kiertäen luokassa ja kohteliaasti keskustellen luokkatovereiden kanssa. Teitittelykulttuurista keskustelu, kädenpudistukset.</p>
<p>Arkipäivän tuttujen tilanteiden toistaminen kielen tunneilla.</p>
<p>Oppilaat tervehtivät minua tunnin alussa aina sanomalla: Good morning, Mrs. X, välitunnilla kutsuivat minua kuitenkin suomalaisittain etunimellä. Opeteltiin, että englannin kieleen kuuluu sanoa rouva tai herra X tervehdyksen jälkeen. Max-koiralle oppilaat sanoivat aina. Hello, Max!</p> <p>Monisteita jaettaessa ope sanoi: Here you are ja oppilaat vastasivat: Thank you tai Thanks.</p>
<p>Kieltä käytetään arjessa päivittäin mm. tervehdittäessä, kiitettäessä, anteeksi pyydettyäessä. Toisto, esim. sama alkulaulu toistuu joka kerralla.</p>
<p>Ta hänsyn till varandra och använda varandras språk.</p>
<p>Sisältöjä valitaan oppilaiden kanssa yhdessä huomioiden mm. ajankohtaiset juhlapäivät ja vuodenajat. Kieltenopiskelussa huomioidaan myös muissa oppiaineissa opiskeltavia asiasisältöjä.</p>
<p>Tervehdykset kuuluivat arjen toimintaan päivittäin. Erilaisissa päivän tilanteissa kohteliaiden ilmauksien käyttö esim. please-sana.</p>
<p>Toiminta aloitetaan kohdekielellä tervehtimisellä ja kuulumisten vaihdolla ja lopetetaan kohdekielelle tyypillisillä eroamisfraaseilla. Opettajan käyttämä käsinukke rohkaisee lapsia käyttämään kohdekieltä luonnollisella tavalla.</p>
<p>Kiittäminen ruoasta muulla kuin suomen kielellä ruokalassa.</p>
<p>Tuokiot alkoivat ja loppuivat kohteliaisuusfraaseilla. Jos englannin opiskelu oli integroitu päivien ja viikkojen rakenteeseen, toistuivat fraasit niissä aina samoissa kohdissa, esimerkiksi aamulla ja koulupäivän päättyessä.</p>

Kun on tutustuttu englanninkielisiin kulttuureihin ja lapsia lähellä olevaan koulumaailmaan, on samalla pohdittu esim. erilaisia tapoja puhutella aikuista/opettajaa (vrt. "ope" ja Mrs. X), please jne. jo alkuopetuksesta alkaen.
Perustavanlaatuisimpia englanninkielisiä kohteliaisuusfraaseja Please, Here you are ja Thank you on käytetty, kun luokkatilanteeseen sopii.
Englantilaiselle kulttuurille ominaiset tervehtimiset ensimmäisten olivat osana oppituntien sisällöissä.
Oppilaat menevät sekatavarakaupan myyjältä (opettaja) pyytämään jotakin hänen myymäänsä tavaraa ja kysyvät: "Can I have a pen, please?" Kun kaikilla on jotain, oppilaat pyytävät toisiltaan toistensa tavaroita: "Can I have your pen, please?"
Juhlat helppo käyttää hyödyksi (onnittelut, fraasit liittyen antamiseen, ojentamiseen, kiitos). Samoin toistuvat fraasitilanteet (luokkaan tuleminen, aloitus, lopetus, kuulumisten kysyminen, anteeksi)
Joka tunnin alussa laulettiin laulu, jossa tervehdittiin, kysyttiin nimeä tai kuulumisia, vastattiin kysymykseen ja toivotettiin mukavaa päivää. Harjoiteltiin kohteliaisuussanojen käyttöä pyynnöissä ja vastauksissa esim. ravintolaa leikkien.
Oppilaat on opetettu esimerkiksi ruokailutilanteissa sanomaan "Kiitos" vieraalla kielellä. Tervehdykset tavatessa ja erotessa ovat kuuluneet päivittäisiin rutiineihin.
Oppilaat ovat tervehtineet käyttäen englantia ja käyttäneet englanninkielisiä kohteliaisuussanoja Thank you, Sorry jne.
Osana muidenkin oppituntien ja koulupäivän tilanteita harjoitellaan eri kielillä tervehdyksiä ja kiitossanoja.
Näyttelimme ja käytimme roolileikkejä. Esimerkiksi me tapasimme kuningattaren, kavereita jne, ostimme jäätelöä, ja harjoitelimme kohteliasta kieltä. Harjoitelimme, miten pyydetään ja tarjotaan ruokia. Tehtiin ensin omat 'lautaset' (paperilautaset, jossa oli liimattu ruoankuvia), ja sitten istuimme ruokapöydän ympärillä.
- Please-sanan avaaminen kertomalla esimerkkejä ja vertaamalla sitä Suomessa kuuluun plis-sanaan. - Roolileikit ja laulut kohteliaisuusilmaisujen käytössä.